

Щодо територіальних громад

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб - підприємців (далі - державна реєстрація), регулюються Конституцією України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі - Закон про реєстрацію) та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Згідно з частиною першою статті 4 Закону про реєстрацію одним з основних принципів, на якому базується державна реєстрація, є публічність державної реєстрації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та документів, що стали підставою для її проведення.

Державна реєстрація та інші реєстраційні дії проводяться в порядку, встановленому статтею 25 Закону про реєстрацію, на підставі документів, що подаються заявником для державної реєстрації, та включає, зокрема, перевірку документів на наявність підстав для зупинення розгляду документів; перевірку документів на наявність підстав для відмови в державній реєстрації.

Також звертаємо увагу, що відповідно до статей 80-82 Цивільного кодексу України (ЦК України) юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку.

Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права.

Юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до статті 87 ЦК України. Юридична особа приватного права може створюватися та діяти в порядку, визначеному законом.

Відповідно до статті 16 Закону про реєстрацію найменування юридичної особи повинно містити інформацію про її організаційно-правову форму та назву.

Організаційно-правова форма юридичної особи визначається відповідно до класифікації організаційно-правових форм господарювання, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері технічного регулювання (Класифікація організаційно-правових форм господарювання, затверджена наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 №97 (зі змінами)).

У найменуванні юридичних осіб приватного права забороняється використовувати: повне чи скорочене найменування державних органів або органів місцевого самоврядування, або похідні від цих найменувань, або історичні державні найменування, перелік яких установлює Кабінет Міністрів України.

Законами можуть бути встановлені особливості найменування товариств, холдингових компаній, банків, пенсійних фондів, корпоративних

інвестиційних фондів, торгово-промислової палати, навчальних закладів, юридичних осіб, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності, волонтерських організацій, адвокатських бюро, операторів державних лотерей, асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань, політичних партій, громадських об'єднань, профспілок, їх організацій та об'єднань, організацій роботодавців, їх об'єднань.

Відповідно до статті 83 ЦК України юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, встановлених законом.

Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права встановлюються Конституцією України та законом.

На юридичних осіб публічного права у цивільних відносинах поширюються положення ЦК України, якщо інше не встановлено законом.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон) *територіальна громада - жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.*

Територіальна громада є невід'ємною складовою системи місцевого самоврядування наряду з сільською, селищною, міською радою, сільським, селищним, міським головою, виконавчими органами сільської, селищної, міської ради. *Територіальна громада села, селища, міста є первинним суб'єктом та основним носієм функцій і повноважень місцевого самоврядування.* Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад (положення статей 3, 5, 6 Закону).

Відповідно до статті 16 Закону від імені та в інтересах територіальних громад права суб'єкта комунальної власності здійснюють відповідні ради.

Органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

Водночас, відповідно до частини третьої статті 8 Закону порядок проведення загальних зборів громадян (територіальних громад) за місцем проживання визначається законом та статутом територіальної громади.

Статут територіальної громади згідно з частиною другою статті 19 Закону підлягає державній реєстрації в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань.

Умови та порядок державної реєстрації статутів територіальних громад сіл, селищ, міст визначено Положенням про державну реєстрацію статутів

територіальних громад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 №1150 (зі змінами) (далі – Положення).

Відповідно до пункту 1 Положення реєстрація статутів територіальних громад сіл, селищ, міст (крім м. Києва) здійснюється відповідними головними територіальними управліннями юстиції, статуту територіальної громади м. Києва - Мін'юстом за заявою встановленого зразка (додаток 1 до Положення).

Прийняття та видача документів здійснюється через центри надання адміністративних послуг.

Суб'єктом надання адміністративної послуги відповідно до статті 1 Закону України «Про адміністративні послуги» є орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

Зважаючи на вищевикладене, за територіальною громадою на законодавчому рівні не закріплено статусу юридичної особи, а відповідно і відсутні підстави для її державної реєстрації як юридичної особи, у тому числі як юридичної особи публічного права.